

سرفصل دروس رشته علوم تربیتی
دانشگاه فرهنگیان - پردیس شهید رجایی کرمانشاه

سرفصل درس «پروژه»

۱- معرفی درس و منطق آن

در هر دوره آموزشی، سطح عالی مورد انتظار این است که یادگیرنده بتواند با درونی و نهادینه سازی دانش اندوخته شده، آن را در قالب مهارت‌هایی برای حل مسائل، بهبود امور و تولید کالاها و خدمات مورد نیاز در حوزه تخصصی خود تجسم بخشد. گنجاندن درس پروژه پایانی در برنامه درسی تربیت معلم می‌تواند با فراهم کردن زمینه لازم برای انجام پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای در حد ظرفیت دانشجویان، به آنها کمک کند تا با برقراری پیوند میان دانش تخصصی و دانش آموزش شناسی خود به کارآموزی و دست‌ورزی در حوزه تولید دانش، حل مسائل گریبانگیر و ساخت محصولات آموزشی بپردازند و تحت نظارت اساتید خود در فرایندی مستمر به فراگیری روش کار، چگونگی اخذ بازخورد، اصلاح و تکمیل پژوهش یا اثر و محصول آموزشی مورد نظر خود بپردازند.

انتظار می‌رود این درس نگرش و کنش دانشجو معلمان را در انجام فعالیت‌های پژوهشی یا عملیاتی فکوره‌انه گسترش داده و دانشجو معلم بتواند سطح توانمندی خود را در کاربری نظریه‌های آموزشی و یادگیری با استفاده از دانش‌های نظری و مهارت‌های کسب شده در درس‌های مختلف به ویژه اقدام پژوهی، درس پژوهی و کارورزی به صورت فردی و یا گروهی تکمیل کند. در این راستا دانشجو باید با استفاده از تجارب کسب شده بتواند ایده، نیاز یا مساله‌ای را در حوزه تعلیم و تربیت به صورت پروژه‌ای پژوهشی یا عملیاتی در قالب اقدام پژوهی، درس پژوهی، طراحی و تولید برنامه، مواد و رسانه‌های آموزشی، تولید جزوه‌های کمک درسی و غیره ... با استفاده از روش‌های کمی و کیفی یا آمیخته، طراحی نموده، به اجرا در آورد و پس از ارزشیابی نتایج یا محصول بدست آمده را همراه یک گزارش پایانی مستدل و مبتنی بر شواهد علمی قابل دفاع ارائه کند تا بدین وسیله بخشی از توانمندی خود را در جهت توسعه صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمی در زمینه تدریس و یادگیری به اثبات برساند.

نام درس: پروژه به انگلیسی: project				مشخصات درس نوع درس: پروژه تعداد واحد: ۳ زمان درس: ۱۹۲ ساعت پیش نیازها: -اقدام پژوهی -درس پژوهی نحوه تدریس: راهنمایی در حین عمل
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				شایستگی اساسی: CK&PCK کد: ۳-۴& ۳-۳ & ۲-۱
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
طرح تدوین شده کاملاً منسجم و قابل اجراست. مسئله به خوبی تبیین شده و روش و ابزار انتخاب شده با آن تناسب دارد.	طرح تدوین شده تا حدودی مناسب است. اما در برخی زمینه‌ها نیازمند اصلاح و بهبود است.	طرح تدوین شده فاقد انسجام لازم است و میان اجزای طرح و روش کار سنخیت لازم وجود ندارد.	طراحی و تدوین طرح	

۵۷- طرح مورد نظر با توجه به توانایی و علاقه دانشجو و تشخیص استاد ذی‌ربط می‌تواند در قالب‌های گوناگون مانند اقدام پژوهی، درس پژوهی، پژوهش کلاسیک، تدوین برنامه‌های درسی، تولید محتوای آموزشی، تألیف کتب و راهنماهای آموزشی، تهیه مواد و رسانه‌های آموزشی، تدوین آزمون‌های معتبر و ... ارائه شود.

اجرای طرح	اجرای طرح در مراحل مختلف با کاستی روبرو بوده است به نحوی که نمی‌توان به اعتبار نتایج آن اطمینان داشت.	اجرای طرح در برخی از مراحل با کاستی روبرو بوده، اما اعتبار نتایج را خدشه‌دار نساخته است.	امکانات و تمهیدات لازم فراهم شده و طرح طبق مراحل و برنامه از پیش تعیین شده اجرا شده و نتایج معتبری کسب کرده است.
اصلاح، تکمیل و تولید اثر نهایی	اصلاحات مورد نظر استاد یا گروه ارزشیابی در آن اعمال نشده است و اثر ناکامل و غیر قابل استفاده نیست.	اصلاحات مورد نظر استاد یا گروه ارزشیابی حتی‌المقدور در آن انجام شده است و گرچه اثر در حد انتظار نیست، اما قابل قبول است.	اصلاحات مورد نظر استاد یا گروه ارزشیابی در آن اعمال شده و اثر کامل و قابل بهره‌برداری است

۲- فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن .

فصل اول :

۱- شیوه طراحی و تدوین طرح:

- چگونگی بررسی زمینه، تشخیص مسئله و بررسی ابعاد، گستره و پیامدهای آن
- چگونگی امکان‌سنجی برای پژوهش یا اقدام مورد نظر
- چگونگی هدف‌گذاری و مشخص کردن سؤال‌ها
- چگونگی انتخاب روش و مسیر مناسب برای تحقق اهداف
- چگونگی تدوین طرح پژوهشی یا طراحی نقشه و برنامه تولید اثر، خدمت یا محصول آموزشی

تکالیف یادگیری :

- بررسی زمینه و مسئله مورد نظر و مطالعه پیشینه نظری، پژوهشی یا تجربی آن

تکالیف عملکردی :

- طراحی و تدوین طرح پژوهشی یا نقشه و برنامه تولید اثر و اصلاح و تکمیل آن تحت نظر استاد ذی ربط

فصل دوم:

چگونگی اجرای طرح طبق برنامه پیش‌بینی شده:

- چگونگی برنامه‌ریزی برای اجرای مراحل طرح
- چگونگی فراهم کردن تمهیدات و امکانات مورد نیاز برای اجرای طرح
- چگونگی اجرا، ارزشیابی، نظارت، و بازخورد تکوینی در هر مرحله
- چگونگی تدوین گزارش پژوهش یا تولید اثر و محصول مورد نظر

تکالیف یادگیری :

مطالعه منابع مورد نیاز و کسب نظرات همتایان، صاحب‌نظران و استاد ذی‌ربط در هر مرحله

تکالیف عملکردی :

اجرای گام به گام هر یک از مراحل طرح طبق برنامه پیش‌بینی شده، نظارت و کنترل پروژه و تهیه گزارش پژوهش یا تولید اثر

و محصول مورد نظر

فصل سوم:

اصلاح، تکمیل و تولید اثر نهایی:

- چگونگی ارزشیابی، ارائه و دفاع از گزارش پژوهش یا اثر تولید شده
- چگونگی اعمال اصلاحات و پیشنهادها، استاد ذی‌ربط یا گروه ارزشیابی
- چگونگی تدوین و ارائه گزارش نهایی پژوهش یا اثر و محصول تولید شده

تکالیف یادگیری :

مطالعه منابع مربوط و کسب نظرات همتایان و صاحب نظران و استاد ذی ربط
تکالیف عملکردی :

اصلاح، تکمیل و تدوین گزارش نهایی پژوهش یا تولید اثر و محصول نهایی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری :

راهبردهای اصلی شامل حل مساله، نقادی و پژوهش است. هدف اصلی در این درس، انجام پژوهش یا تولید اثر و محصول آموزشی توسط دانشجویان تحت نظارت و راهنمایی استاد است. بدین منظور هر یک از دانشجویان به صورت فردی یا مرجعاً در قالب گروه‌های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین پیشنهاد کامل و اجرای آن می‌پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به استاد یا گروه ارزشیابی ارائه داده و به صورت حضوری و غیر حضوری از نقد و مشارکت آنها برای اصلاح و تولید اثر و محصول نهایی استفاده می‌کنند.

۴- راهبردهای ارزشیابی یادگیری.

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است. برای هر یک از طرح‌های فردی یا گروهی دانشجویان در بدو امر یک گروه ارزشیابی تشکیل می‌شود که در آن استاد، شخص دانشجو و سایر اعضای گروه با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند و بر مراحل مهم در تدوین طرح، اجرا و ارزشیابی از آن نظارت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه‌های کمی بر جنبه‌های کیفی تأکید و توجه ویژه‌ای می‌شود. این ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت‌های انجام شده توسط دانشجو در هر مرحله از کار صورت می‌گیرد.

در این ارزشیابی، کل ۲۰ نمره، به نسبت کم و کیف گزارش نهایی پژوهش یا اثر و محصول تولید شده به دانشجو اختصاص می‌یابد.

سایر نکات :

- باتوجه به ویژگی‌های درس پروژه و حجم کاربالای استاد در راهنمایی و نظارت مستمر بر فعالیت دانشجویان، تعداد دانشجویان در هر کلاس حداکثر ۱۵ نفر خواهد بود.

- به فراخور نیاز دانشجویان به دانش نظری مورد نیاز برای انجام پروژه پایانی، استاد می‌تواند حداکثر سه جلسه اول کلاس را به آموزش نظری و ایجاد هماهنگی برای انتخاب مسئله و گروه بندی دانشجویان اختصاص دهد.

۶- منابع آموزشی و یادگیری :

۱. ساکی، رضا و همکاران (۱۳۸۲) اقدام پژوهی راهبردی برای بهبود آموزش و تدریس، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

۲. ساکی، رضا (۱۳۸۱) درس پژوهی، انتشارات جهاد دانشگاهی

۳- نادر خرمی راد، راهنمای دانش مدیریت پروژه - (PMBOK)

<http://www.khorramirad.com/index.php%3Fid%3D360>

۴- راهنمای پروژه علمی

(راهنمای معلمان) کارشناسی تکنولوژی‌گروه‌های آموزشی - دفتر آموزش ابتدایی

راهنمای دانش مدیریت پروژه. PMBOK. (PMBOK). انتشارات دیباگران تهران.

-A Guide to the Project Management Body of Knowledge Amazon.com